

Viktige årstall for Bergstaden Røros og Kobberverket

Sist oppdatert den 20. april 2014

Ifølge en lokal legende på Røros var reinsdyrjegeren og bonden Hans Olsen Aasen (1557-1673) på jakt oppe i Storvola en dag i 1644, et fjellparti en mils vei øst for Røros. Her skjøt han en reinsbuk. I dødskampen sparket reinsdyret vekk mose og lyng på bakken og Hans fikk øye på en skinnende stein. Dette var funnet av den første kobbersteinen som ga opphav til Røros Kobberverk.

Røros ble offisielt grunnlagt i 1644 og helt gjenoppbygget etter at svenske tropper ødela staden i 1678 og 1679.

I årenes løp drev Kobberverket på Røros over 50 gruver hvor det ble tatt ut bl.a. kobber, sink, svovel (pyritt) og kromitt. På det meste hadde Kobberverket ca. 2 000 ansatte og produserte i gjennomsnitt 990 kg med rent kobber per dag.

Fra midten av 1930-tallet var verket så godt som statseid og gikk konkurs i 1977.

Her følger noen sentrale årstall i forbindelse med verdenshistorien og bergverksdriften i Rørosområdet.

Før- og tidlig kristen tid

- 41 000 f.Kr.: Den eldste kjente graven er «*Lion Cave*» i Swaziland. Steinaldermennesker skjerpet på det jernholdige mineralet hematitt, som de malte for å lage det røde pigmentet oker.
- 8 700 f.Kr.: Det eldste kobberobjektet funnet så langt, en kobber-øring, blir laget i det som nå er Nord-Irak.
- 5 000 f.Kr.: Egypterne driver med malmutvinning på Sinai-halvøya.
- 3 000 f.Kr.: Kypriotene begynner å bearbeide kobber i det tredje og lager redskaper av lokalt forekommende, rent kobber, som flere steder ligger synlig på jordoverflaten. Romerrikets viktigste forekomst av kobber ligger på Kypros, og det opprinnelige latinske ordet for «kobber», *cyprium* (senere forenklet til *cuprum*) kommer av det greske navnet på øya, Kypros.
- 2 800 f.Kr.: Kobber brukes og videreforedles i Kina.
- 900: Kobber brukes i Vest-Afrika.

1400-tallet

- 1490: Den første forlening på en kobbergruve i Norge, av Kong Hans til Henrik Krummedike og Prost Pavelsen i Oslo på en forekomst i Sandsvær.
- 1494: Georg Bauer (1494-1555), senere kjent som *Agricola*, blir født i Chemnitz i Øst-Tyskland. Han var blant de første som skrev et omfattende verk om bergverksdrift.

1500-tallet

- 1524: Gullnes Kobberverk i Telemark blir startet opp, hvor kong Frederik I utsteder kongelige privilegier til biskop Mogens av Hamar. Driften varte til i 1537 og var den første ordinære gruvedriften med ordnede privilegier.
- 1530: I erkebiskop Olav Engelbrektssons jordebok står det å lese at Rørosgård er krongods og skylder kongen 4 penninger i årlig leie. Dette forholdet gjør det nokså sikkert at man har å gjøre med en middelaldergård her. Dette er første gang at navnet *Røros* forekommer i skriftlige kilder.
- 1539: Den første bergordningen blir innført i Norge, med mutingssedler etter prinsipp av sachsisk bergrett og i sin helhet skrevet på tysk.
- 1556: Akersberg gruve og gruvene i Telemark nevnes i Agricolas publikasjon.
- 1557: Malmfinneren på Røros, Hans Olsen Aasen (1557-1673), blir født på gården Myre i Tennes anneks i Herjedalen, som den gang tilhørte Norge.
- 1563-70: Sjuårskrigen.

1600-tallet

- 1600: På vei til Trondheim for å skaffe seg arbeid kom Hans Olsen Aasen (1557-1673) til Brekken, hvor han slo seg ned og ryddet seg en plass. Han livnærte seg som jeger, fisker og bonde. Senere ryddet han ytterligere tre gårder.
- 1604: Christian IV`s norske lov, som markerer et forskjellig sett med lover for rikene Danmark og Norge, blir vedtatt.
- 1611-13: Kalmarkrigen.
- 1620: Gården Hitteråsen, eller «Åsen», i det som nå er Røros, blir ryddet av Hans Olsen Aasen. Grunnen til at Hans ble rydningsmann her, skal være at han fikk modent korn i denne sørvendte åssida. Han ble boende her frem til sin død i 1673.
- 1625-29: Keiserkrigen.
- 1631: Kobberfunn i Kvikne. Begynnelsen til Kvikne Kobberverk.
- 1636: Ytterøen Kobberverk i Gudbrandsdalen får sine privilegier.
- 1641: Kristiansand blir grunnlagt og får navnet etter Christian IV.
- 1643-45: Hannibalfeiden.
- 1644: Lorentz Lossius begynner prøvedriften i Raudhammaren, den første kobbergruven - «*Freyes Glück*» - som var i drift på Røros. Mutingsseddelen blir utstedt på Bragernes (Drammen) den 28. august samme året av Oberberghauptmann Hans von Lüttichau.
- 1645: Freden i Brömsebro den 13. august. Jämtland og Härjedalen blir svenske provinser og Røros blir en grenseby. Lorentz Lossius, prosten i Meldal, Anders Olsen Bruse, og sogneprest til Tynset, Hans Lauritzen, får den 15. desember av Bergamtet på Kongsberg mutingsbrev på Storwartz gruve, Alter Berg, også kalt «*Auf die Fortuna*», på sørsiden av Storvola. Forekomsten var etter tradisjonen funnet av Hans Olsen (Olsson) Aasen (1557-1673), muligens ett eller flere år før, og ble av Hans Aasen meldt til Lossius i 1645. Arbeidet i den nye gruven ble begynt samme sommeren, og den første smeltehytten oppført på Røros sommeren 1646.
- 1646, 30. januar: Lepines mutingsseddel til Lossius blir bekreftet.
  - 16. september: Lossius får sin utnevnelse som direktør.
  - Kammertjener Joachim Irgens (1611-75) får kgl. privilegium på det nye Røros Kobberverk. Privilegiebrevet blir utstedt på

Rendsborghus slott i Danmark 19. oktober og er undertegnet av Christian IV.

- Det blir reist en hyttstuggu og en belgstuggu i oktober.
- 1647-48: Stridigheter mellom prost Anders Olsen Bruse og Joachim Irgens om eiendomsretten til Røros Kobberverk. Forlik 24. november 1648: Anders Olsen: 3/30, Lossius 1/30, Hans Lauritzen 1/30 og Irgens 25/30 i Verket.
- 1649: Ny smeltehytte på Røros.
  - 7. juli: Verket erholder kongelig bevilgning for å oppføre en egen kirke på Røros.
- 1650: Nyberget gruve («*Neu Berg*») blir påbegynt i nærheten av Storwartz. Krutt blir brukt i bergbryting på Røros for første gang.
  - Drift starter i Hestkletten gruve.
  - Kirka står ferdig.
- 1651: Lorentz Lossius, Røros Kobberverks første driftsleder, får avskjed. Dør i Kvikne 1654. Johannes Irgens blir ny direktør. Dør allerede i 1659.
  - Clausbergets gruve ved Aursunden oppdaget av Joen Ryen og Anders Skotte. Blir først drevet av Øresundske Kobberverk som har egen smeltehytte ved Nøren i Os.
  - Røros kirke innviet av biskop Bredahl den 10. søndag etter trinitatis.
- 1652: Verket får sin første utlærte garmaker, Ernst Christophersen.
- 1654: Lorentz Lossius begravet på Røros.
  - Løkken gruver blir startet.
- 1655: Ordre fra berghauptmann Brostrap Gedde om at Verket ikke hadde rett til å «*opbergede sigt og bødder*», som direktør Johannes Irgens hadde tillatt seg.
- 1656: Bergmester Jacob Mathias Tax blir bergmester over de nordenfjeldske bergverker. Direktør fra 1659. Omkring dette år begynner tidligere bergskriver Claus Rasmussen å drive Clausberget gruve for egen regning.
- 1657: Det blir funnet kobber i Ålberga. Forekomsten får litt senere navnet «*Arvedals gruve*». Gruven blir først drevet for Joachim Irgens private regning og får malmen smeltet ved Tamlagets hytte i Haltdalen.
- 1657-60: Carl Gustaf-krigene.
- 1658: Freden i Roskilde, hvor Trondheims stift blir avstått til Sverige. Stiftets sydgrense var i Haastenen som tidligere fulgte Haaelven.

- Det første kartet over Bergstaden blir tegnet.
- 1659: Johannes Irgens dør. Etterfølges av Jacob Mathias Tax.
  - Smeltehytta ved Tamlaget i Haltdalen blir anlagt.
  - Hestekletten gruve blir påbegynt.
- 1660: Fred i København. Trondheims stift gis tilbake. Innføring av eneveldet. Galaaen smeltehytte blir bygd.
- 1661: Sundbroen reparert; muligens oppført i 1651.
  - Feragen smeltehytte blir bygd.
- 1662: Handels- eller «Kjøpstads-privilegiene», hvor borgerskapet får eneretten til handel og håndverk i landet.
  - Røros blir skilt ut som eget prestegjeld. Hr. Peder Ditlevsen blir sogneprest på Røros etter svigerfaren Anders Bernhofft.
  - Joachim Irgens kommer fra Trondheim til Røros. Han løser betjentene ved Verket fra deres ed til kongen og lar de sverge til seg selv.
- 1663: Christian Arnisæus, svoger til dr. med. og direktør Johannes Irgens, blir direktør ved Kobberverket mot partisipantenes vilje. Får avskjed i 1669.
- 1664: Den 9. desember utkommer det en kongelig forordning, som forbyr Verkets partisipanter å eksportere sitt kobber til utlandet.
  - Første vassdragsregulering ved smelthytta står ferdig.
- 1665: Malmføringa til Hestekletten gruve blir oppdaget.
- 1666: Den 4. mars sender Verkets arbeidere et klagebrev til oberbergråd Marcilius og bergmester Tax, hvor de beklager seg over at de ikke hadde fått noen betaling på tre uker.
  - 17. mars: Man klager over kammertjeneren. 200 arbeidere drar til Trondheim, får det ditsendte kobberet anholdt og sitt tilgodehavende utbetalt.
  - 6. september: Bergmester Jacob Mathias Tax, etter oppfordring fra presten på Røros - Peder Ditleffsen - utferdiger et «*Reglemente mot fyll, hor og bråk i bergstaden*».
- 1667: Den 9. mars utsteder Oberbergamtet fra Akershus et skriv, hvor det bevilges partisipantene retten til å anta og avskjedige sine arbeidere og betjenter.
- 1668: Kongen begjærer at partisipantene skal avstå ham deres parter i Røros Verk for en billig pris. Ved et par møter i Trondheim blir kongens begjæring nektet, uten at han forfølger saken mere og partisipantene beholder sine andeler.

- Klinkenberg gruve ved Aursunden blir påbegynt.
- 1669: Henning Irgens (1637-99) blir direktør ved Verket.
  - Jacob Mathias Tax dør.
- 1670, 8. september: Kong Christian V gir befaling til partisipantene at de «*skulde sørge for penge, saa arbeiderne kunde faa sin ordentlige arbeidsløn kontant og at betalingen skulde ske uten nogen avgang i dansk mynt, saa at arbeiderne kunde faa kjøpe sin proviant hvor de selv vilde.*» Dette skrivet inneholdt videre bestemmelser om at de som ble skadd under arbeidet skulle få en erstatning i forhold til skadens størrelse.
  - Man begynner å bygge blåsebelgene helt av tre.
  - Arbeiderne sender fire utsendinger til København med klage til kongen. Spell-Ola og arbeidernes rebellion skjer i november samme året.
  - Høst samme året: Spell-Ola blir sperret inne i Mørkstuggu av kammertjener Joachim Irgens.
  - 20. november: Et skriv fra kansleren Ove Biercke (Østraat) med befaling til sogneprest Peder Ditlevsen om fra prekestolen å formane arbeiderne til ro og orden.
  - Drift i Harsjø gruve, vest for den senere Kongens gruve.
- 1671: Ny smeltehytte på Røros, den tredje. Blir få år etter slått sammen med den gamle til én.
  - Kammertjeneren overdrar Arvedals gruve, som han før hadde drevet på egen regning, til Røros Kobberverk.
- 1672: Nøren hytte blir innstilt.
- 1673 el. 74: Et kobberfunn øst for gamle Storwartz som senere blir kjent som Gamle Solskinn blir gjort.
  - Kullhaugene brenner. Man mister 5 000 laster med kull og dessuten 80 favner røstved.
  - Hans Olsen Aasen, malmfinneren på Røros, dør etter sigende 116 år gammel (født 1557).
- 1674: Killingdal gruve funnet av Jørgen Olsen Jemt.
  - Joachim Irgens blir adlet («*nobiliteret*») under navnet «*Irgens von Westervick*».
- 1675: Opprettelse av Det Frivillige Bergkorps.
  - Kobberverkets regnskapsbøker blir begynt ført på norsk istedenfor tysk.
- 1675-79: Gyldenløvefeiden.
- 1678, 14. juli: Krig med Sverige. Røros blir brent ned av svenske tropper i forbindelse med Gyldenløvefeiden. Generalmajor Carl Sparre

kommer over grensen og inn i Trøndelag. Sparre krever en brannskatt på 50 000 riksdaler. Rørosingene vil ikke betale og svenskene setter fyr på byen: «*Rørosgaard avbrændes ogsaa med de derværende magasiner, kirken plyndres, dessuten mange andre gaarde. Paa gruberne blev likeledes næsten alt brændt.*»

- 15. juli: Feragens hytte brennes sammen med Brekkengårdene.
- 17. juli marsjerer svenskene tilbake over grensen.
- Joachim Irgens dør.

- 1679: Røros blir brent ned av svenske tropper for andre gang. Denne gangen av svenske styrker under generalmajor Anders Planting.

- 1680: Man begynner å bygge opp husene igjen. Noen av de mest misfornøyde og mest forgjeldete forlater likevel Røros.

- 1682: Ny rebellion blant arbeiderne. I disse var senere hyttemester og stiger Jacob Knudsen en av hovedmennene.

- 1683: En bergordning om at arbeiderne skal begi seg til sine arbeidssteder eller gruvene kl. 04:00 mandag morgen etter at det har blitt ringt ut kl. 03:00. For overtredelse av dette fulgte det straff.

- 1684: Henning Irgens avsatt som direktør. Anders Lossius ny direktør ved Verket. Under dennes fravær i Trondheim bryter bergm. Henning Irgens opp kobberboden og bortfører 208 skippund kobber (ca. 30 tonn), som han deler ut blant slekt og venner i Trondheim. Henning Irgens ble senere satt i arrest på Munkholmen.

- 1685: Bragernes-kommisjonen rydder opp i Verkets affærer. Verket deles i 180 parter eller kuxer à 1 000 riksdaler. Henning Irgens blir på ny direktør ved Verket, ved siden av en direksjon på 3 medlemmer. Henrik Schlaubusch fra Harz-området blir oberberghauptmann med stor lønn og stor myndighet.

- 1686: Sogneprest Peder Ditlevsen får sin lønn nedsatt, fordi han ikke vil holde bønn i kirken hver dag.

- 1687: Christian Vs norske lov. Danmark og Norge får for en stor del likelydende lover.
  - 15. juli: Henning Irgens avskjediget på ny. Johan Georg Tax ansatt som direktør.
  - Brekkens skjerp drives, men er ikke lovende og blir innstilt allerede i 1691.

- 1688-89: Michael Weichardt direktør.

- 1689: Henning Irgens blir for tredje gang direktør ved Verket.
  - Peder Hiort den eldre blir bergskriver.

Viktige årstall for Bergstaden Røros og Kobberverket

- Jens Tausau blir sogneprest etter Peder Ditlevsen.
- 1690: I dette året blir det ikke smeltet ved Feragens hytte. Forbruket av settved ved gruvene var det året omtrent 10 000 favner, og til smelting av Storwartz gruves malm gikk det med 6 000 lester kull.
- 1691: Christianus Qvintusgruven blir funnet av Peder Fastesen.
- 1692: Christian Witpot blir stiger ved Quintus.
  - Feragens hytte blir nedlagt pga. mangel på skog.
- 1693: Christian Witpot blir sagt opp som stiger ved Quintus. Hans etterfølger Hans Westing blir også avskjediget fordi han i 1693 hadde reist uten tillatelse til København for å hente kone og barn.
- 1694: Faring til Myrgruva blir påbegynt. Senere ved gjennomslag drevet sammen med Chr. Qvintus.
- 1696: Verket må gi noen av bøndene lån, slik at de kan betale skatten.
- 1698: Dårlig kvalitet på kobbermalmen og høye matpriser.
  - Senere direktør ved Verket Leonhard Christian Borchgrevink blir født.
- 1699: Theodorus Bergman blir direktør ved Verket. Dør i 1719.
  - Bergmester Henning Irgens dør plutselig under et opphold i Trondheim.
  - Den første faste skolebygningen på Røros blir oppført i dette og i de to påfølgende årene.

1700-tallet

- 1700: Blåsebelgene fra Feragens hytte sendes til Tolga; sine egne dårlige overlater man Funäsdalens hytte, som brant ned det året.
- 1701, September: Folketelling av alle menn ved Røros Kobberverk.
- 1702, 22. januar: Finneren av Kongens gruve, Mathias Wolquart Brun, blir født på Røros.
- 1703: Kobberhammeren på Tolga blir satt i drift.
- 1704: Driften ved et i nærheten av Arvedal liggende skjerp, som ble funnet av en Lorentz Solandsen, blir innstilt.
- 1706: Etter å ha vært innstilt i 1698 er Tolgas hytte igjen i drift. Ved Arvedals gruve ble det dette året forbrukt omtrent 5 700 favner med settved.
- 1707 el. 08: Malmføringa til «*Vandgrøftegruben*» eller Fredericus Qvartus gruve i Dalsbygda blir oppdaget av John Arntsen (Schødal) og Clemmet Ellefsen. Malmen fra denne graven blir smeltet ved Tolga hytte.
- 1708: Nye Storwartz (første gang nevnt ved dette navn i 1711) nord for Gamle Storwartz kommer i drift.
  - Overkunststiger Christofer Möller, en til Røros innvandret tysker og stamfaren til den i Røros levende Möller-slekten, dør.
- 1709: Av frykt for overfall av svenskene blir det stasjonert en garnison på Røros. Den består av mellom 300-400 fotsoldater og et kompani dragoner.
- 1709-20: Den Store Nordiske Krigen.
- 1710: I dette året stod hytten stille, grunnen er ikke kjent.
- 1711: Korthaugen skanse blir bygd. Den blir ødelagt av de igjenværende norske troppene i 1718 før deres avmarsj nordover for å møte svenskene på Dragåsen.
- 1712: Bankgruven i nærheten av Arvedals gruve blir funnet av stiger Adam Koch. Senere drevet sammen med Qvintus.
- 1714: Arvedals gruve nedlagt.
- 1715: Kobberverket bygger en kanal fra Langtjern til Feragssjøen.

- 1716: Peder Hiort blir født på Røros.
- 1718: Ny krig med Sverige. Svenskene under general de la Barre kommer fra Vingelen til Bergstaden den 21. desember.
- 1719: Den 5. januar blir det kjent blant de svenske troppene på Røros at Karl den tolvte har falt ved Fredrikshald. Den påfølgende natten og den 6. forlater svenskene Røros.
  - Direktør Theodorus Bergmann død.
  - Hans Bredal Direktør ved Verket.
  - Bruksrett over Dragaas almenning.
- 1720: Den Store Nordiske Krig er forbi. Sveriges storhetstid er over. Grensestridighetene i Norden ender.
  - Akkord-lønn blir innført.
  - Til Smelthytta leveres det 11 155 lester kull og 9 436 tønner malm smeltes.
- 1721: Høye livskostnader og hungersnød. En viss Peder Almaas blir hengt på Røros.
- 1722: Den 2. mai blir historikeren Gerhard Schøning (1722-1780) født, kjent for sin «*Rejse som giennem en Deel af Norge i de Aar 1773, 1774, 1775 paa Hans Majestets Kongens bekostning er gjort og beskrevet*» (1887), deriblant hans reiser gjennom Røros og Holtålen.
- 1723: Kobberfunn mellom Stor-kletten og Orvsjøen, som blir til Christianus Sextus, eller Sandtjernan, gruve. Funnet av Peder Monsen Rugeldalen. Strid om finneretten med Mathias Volqvart Brun.
- 1726: Prest Joachim Angell dør den 29. mars. Etterfølges samme året av Peter Abildgaard.
- 1727: Dragaas smeltehytte blir anlagt.
  - Fattigkassen inneholdt det året 4,33 riksdaler.
- 1730: Det blir bestemt at Verket skal deles i 172 parter.
  - 16. september: Jomfru Catharina Borchgrevink blir født.
  - 7. november: Ordre om at «*Kaldrøstingen skulde forlægges fra gruberne til hytten*».
- 1731: Nyberget gruve blir offisielt nedlagt («*mit Neubergets Grube Gute Nacht zu sagen*»). Justitsråd Schøller drar til Verket for å «*ta betjente og arbeidere i ed til den nye konge Christian den sjette*».
- 1734: Oppdager P. P. Schielderup et mindre skjerp, «*Skarvdalen*», nær Vandgrøften.

Viktige årstall for Bergstaden Røros og Kobberverket

- 1735: Den 25. oktober oppgir organist Mathias Wolquarts Brun sin påståtte finnerrett til Christianus Sextus.
- 1736: Drift i Kongens gruve. De to første skjerp funnet i 1735.
- 1737: Den 1. januar: Leonard Chr. Borchgrevink blir direktør.
  - Direktør Hans Bredal dør.
- 1740-42: Dårlig innhøsting, hungersnød og epidemier.
- 1741: Grønnskallen gruve i Tydalen funnet av en finne, Ole Nilsen.
- 1742 el. 43: Femund smeltehytte ved nordenden av Femundsjøen blir bygd.
  - Partisipantene bygger en ny skolebygning.
- 1744: Kobberverkets første hundreårsjubileum.
- 1745: Femundshytten brenner i juni, årsaken er ikke kjent. Bygd opp igjen og i drift til 1756.
- 1746: En av Røros kirkes klokker som var skadet, blir støpt om i Holland.
- 1747: Folldals gruve funnet av Ole Husum.
- 1748: Lovise hytte oppstår i Alvdal.
  - Av mangel på kull må Verket la 500 tønner malm ligge usmeltet.
- 1750: Hæskedals eller Hesjedals gruve blir påbegynt.
  - En ny sjakt blir neddrevet til Kongens gruve.
- 1751: Grensetraktat mellom Norge og Sverige. En skog-kommission som i juli samles på Røros befarer Femunds-skogene.
- 1752, 27. desember: Kongelig forordning hvor Røros Verk får rettighetene til å hogge ned de omkring Femunden liggende skogene.
- 1754: Bergseminaret på Kongsberg blir opprettet som et av de første i Europa.
- 1755: Røros smeltehytte herjes av flom som inntreffer etter vedvarende regn. Hitterelven stiger til en usedvanlig høyde, går inn i Smelthytta og river med seg et par smelteovner.
- 1756: Hestkletten gruve blir nedlagt.

- 24. mai: Johan Jørgen Lyng som har malt altertavlen som ble plassert i Røros kirke i 1792, blir født.
- 1760: En ny flom herjer den allerede skrøpelige Smelthytta.
- 1762: Partisipantskapet overdrar ledelsen til en overdireksjon i Trondheim.
  - Smelthytta undergår en grundig reparasjon.
- 1764: Den første fløtinga av tømmer fra Femundsjøen gjennom kanalen til Langtjern og videre til Feragssjøen, som kommer heldig fram til Røros i oktober.
  - På Kongens gruve oppføres en arbeiderbrakke for 100 mann.
- 1765: Høye kobberpriser og økt produksjon.
  - I Brekken den 7. juli blir 4 mennesker, 2 voksne kvinner og to barn, hugget til døde med øks av en omflakkende landstryker, Niels Hendrichsen Medelplan.
- 1766: Kjøli gruve funnet av Ellen Rønningen.
- 1769: Den første folketellingen i Norge blir foretatt.
  - I Molde blir den senere sognepresten på Røros, Svend Aschenberg, født.
- 1770: Blir det lagt store militære byrder på verksarbeiderne, særlig ved utskrivning til skiløperkompaniene. Fra Verkets begynnelse og inntil da hadde arbeiderne vært fritatt for dette. Følgen var at «*en mængde ungt mandskap undvek til Sverige*».
- 1771: Det var stor mangel på matvarer, særlig korn, og man holdt derfor på å «*kreper av sult*».
- 1772: Peder Hiort direktør for Verket. Dør i 1789.
  - Direktør Borchgrevink dør, 74 år gammel.
- 1774: Muggruvforekomsten blir oppdaget av skjerper Elling Rønningen fra Ålen. 5. desember blir et mutingsbrev for Muggruva utstedt.
- 1775, 21. august: En kongelig resolusjon hvor det blir nedlagt forbud mot hogst i skogen rundt Femunden. Dette forbudet blir i 1779 hevet for Røros Verks vedkommende.
- 1776: Arbeiderboligen ved Muggruven brenner.
  - Det blir anlagt skoler ved gruvene, som det unge mannskapet forplikter seg til å besøke etter endt arbeidstid.
  - Det året eide Verkets fattigkasse 1 900 riksdaler.

- 1777: Verket blir verdsatt til en verdi av 6 tønner gull (1 tønne gull ble regnet som 100 000 riksdaler).
  - Den nye kirka prosjekteres av Peter Leonard Neumann.
- 1778: Sogneprest Peter Abildgaard dør den 29. januar. Jens Abildgaard blir hans etterfølger.
  - 28. oktober: Handelsmann Morten Leigh blir født i Lom i Gudbrandsdalen.
- 1779: Endelig vedtak om å bygge en ny kirke i stein. Grunnarbeidet tar til under ledelse av overstiger Henning Floer (død i 1798). Byggmester Mohr får avskjed, Svend Aspaas overtar.
  - Den gamle skolebygningen som hadde blitt oppført rundt 1700, blir restaurert, liksom klokkerboligen.
- 1780: Om våren blir grunnsteinen til kirken lagt.
  - 18. juli: Historikeren Gerhard Schøning (1722-1780) dør i København, 58 år gammel.
- 1782: Røros kirkes urverk ankommer fra Sverige.
- 1783: Dårlig innhøsting og hungersnød.
  - Hjulmakerstuen og materialhuset ved Storzgruve brenner ned.
- 1784, 15. august: Kirkearbeidet er avsluttet og den høytidelige innvielsen ved biskop Bang tar til. Inventar som ble flyttet over fra den gamle kirka; 3 kirkeklokker, 1 orgel (bygd 1742), portretter av Lorentz Lossius og Hans Olsen Aasen, 1 epitafium av Johannes Irgens og 3 «bibelske bilder» over inngangsdørene. En støpt jernplate med forgyllt innskrift satt inn i våpenhuset, over døra til kirkerommet.
  - Stollen ved Muggruven ferdig (påbegynt i 1778).
  - Det blir dyrtid på Røros. Man bruker mye barkebrød og ødelegger skogene ved barkeflåing. Verkets ekstrabevilgninger for proviant utgjorde det året 3 440 riksdaler.
- 1785: Dette året var tilstandene så elendige som de ikke hadde vært i manns minne.
- 1786: Sogneprest Jens Abildgaard dør den 20. april.
  - 21. juli: Thomas von Westen Hammond blir utnevnt til sogneprest på Røros.
- 1787: Orgelet i kirka dekorert av Peder Ellingsen.
- 1788: Opplyser Peder Hiort ved bestemmelse av den 16. august at det av hans etterlatte formue med fradrag på 1 000 riksdaler til kirken og en del (mindre) gaver til private, skal opprettes en stiftelse.

Viktige årstall for Bergstaden Røros og Kobberverket

- Kronprins Fredrik besøker Røros.
- 1789: Erick Otto Knoph blir direktør for Verket.
  - Direktør Peder Hiort dør den 1. august.
- 1790: Driften i Myrgruva blir stanset.
- 1792: En albertavle blir satt opp i Røros kirke; bekostet av P. F. Suhm og malt av Johan Jørgen Lyng (1756-1793) i Trondheim.
  - Verkets arkiv blir flyttet inn på kirkeloftet.
- 1793: Apoteker Peter Møller (dampmedisintranens oppfinner) blir født i Djupsjølia den 26. april. Han var fra 1863 av eieren av Svaneapoteket i Kristiania.
  - 26. juni: Johan Jørgen Lyng som har malt albertavlen som ble plassert i Røros kirke året før, dør i Trondheim.
- 1795: Kobberhammer på Røros blir bygd.
- 1796: Byggingen av den nye kirkegårdsmuren begynner.
- 1798: En vannledning blir anlagt på Røros og 2 vannkummer blir bygd i «Storgata».
- 1799: Den av Catharina Borchgrevink bekostede nye skolebygningen står ferdig.

1800-tallet

- 1801, 1. februar: Folketelling for Røros prestegjeld. Folkemengden var da på 3.085. Det hersker «*truende hungersnød ved Værket*».
  - En arbeidsanstalt settes igang av Hiorts stiftelse.
- 1804: Catharina Borchgrevink dør den 17. desember.
  - Erik Otto Knoph får tittel «*Bergraad*».
- 1805: Første etasje av Hyttstuggu blir bygd.
- 1806: Prest Svend Aschenberg blir sogneprest på Røros.
  - Den 9. mars holder presten P. S. Krag sin avskjedspreken i Røros kirke.
  - Den 24. august holder prest Aschenberg sin tiltredelsespreken.
- 1807: Engelskmennene bombarderer København og tar hele den dansk- norske flåten med til England, uten at den noensinne blir gitt tilbake.
  - Dårlig føre og førmangel hindrer malmkjøringen fra gruvene.
  - Lave kobberpriser og hungersnød.
- 1808: Den mellomste kirkeklokken slåes istykker og blir smeltet om i 1819. Omkostningene blir ca. 400 kroner.
- 1813: Joachim Fredrik Daldorph blir direktør ved Verket den 1. september. Han var før det bestyrer av Folldals Verk.
  - På grunn av det nye innførte myntsystemet og de nye pengene var både arbeiderne og bøndene i fullt opprør. De mente pengene «*var ringere end de gamle*». Barkebrød var alminnelig i bruk. Mose også tildels. Det hersket dyrtid og mangel på korn og mel.
- 1814, 14. januar: Kjølfreden. Oppløsning av unionen med Danmark (som hadde vart siden 1536). Ved Verket får man operasjonsproblemer på flere nivåer, grunnet den plutselige uavhengigheten, men det var nå enklere å få inn korn i landet og kobber ut, mens det før var engelske og svenske kryssere som sørget for at skipsfarten var blokkert.
  - 17. mai: Norge får en grunnlov.
- 1815: Richard Floer får avskjed som hytteskriver.
  - Kronprins Carl Johan er på Røros.
- 1816: Kjøpmannen Morten Leigh dør den 16. april.
  - Norges Bank blir opprettet.
  - Byggmester Svend Aspaas dør.

- Den 3. mai kommer det en kongelig resolusjon om nedsettelse av en kommisjon som skal forsøke å bringe Verket på fote igjen «*efter de mange trængselsaar*».
- 10. desember: Kommisjonens forhandlinger danner grunnlaget for Rørosloven av 12. september 1818.
- 1817: Den øvre kirkegården blir utvidet et stykke med en gresshage og omgitt med stenmur.
  - Driften ved Drevsjø hytte begynner.
- 1818: Rørosloven, som ble gjeldende til Verkets omdanning til aksjeselskap i 1906, blir innført den 12. september.
  - Opphevelse av Det Frivillige Bergkorps.
  - Kong Carl Johan sjenker 2 000 spesiedaler til Røros fattige i anledning sin kroning.
- 1819: En handelsbevilgning blir i mai gitt til madame Leigh, Poul Poulsen og Henrik Aas.
- 1820: Kirkegården blir rundt omkring innhegnet med en stenmur som har dobbelte porter. Før var det allfarvei rundt om kirken og over de døde graver.
  - Den første kjørende posten fra Trondheim over Røros gjennom Østerdalen til Kristiania ankommer Røros den 1. september.
- 1821: Det nye mineralet kromitt blir påvist i malm fra Rauhammaren (første gang påvist av en fransk kjemiker i 1797).
  - Verket begynner en egen bergkadettskole. Nedlagt i 1848.
  - Kirken blir kalket, taket tjærebrent og sakristiet innvendig malt.
  - 23. april (annen påskedag): Ole Reimers glemte å slukke lysene på alteret. Kl. 21:00 blir dette oppdaget. Det ene lyset var da helt smeltet og alterbordet hadde allerede startet å brenne.
  - 16. november: Røros apotek blir opprettet. Første apoteker var cand. pharm. Preuert (Johannes Jacobsen).
- 1822: Femundshytten legges ned. Ny hytte ved Drevsjø.
  - 16. juli: Johan Magnus Engzelius blir født i Falun.
- 23. august: Kaptein Richard Floer død. Han representerte Røros ved riksforsamlingen på Eidsvoll.
- 1823: Den første gravstenen på kirkegården blir satt opp over kjøpmann Morten Leigh og hans far, forhenværende sogneprest på Tynset, Hieronymus Leigh.
  - Orgelet blir tatt ned og reparert.
- 1824: Det blir forsøksvis innført høyovner på Tolga.
- 1825: Leting etter kromitt i perioder inntil 1918.

- Det opprettes et tollkontor på Røros.
- 1826: Røros Kobberverk overtar Fredriksgave (Folldals verk). Verket begynner krommalmdrift.
- 1827: Lynavleder oppført på Røros kirke.
  - 7. august: En lov som bestemmer at kobbertienden i fremtiden skulle settes ned til det halve.
- 1828-57: Peter Ascanius blir direktør ved Verket.
- 1829: Hytta på Tolga brenner og de nye høyovnene får skylden. Ny hytte oppføres.
- 1831: Overdireksjonen blir fastlønnet.
- 1832: Dragaas hytte ombygges.
- 1833: Det opprettes et koleralasarett på Røros.
  - Verkets mannskap er det året på ca. 300 mann.
  - 21. oktober: Den svenske kjemikeren Alfred Bernhard Nobel (1833-1896) blir født i Stockholm.
- 1834: Drevsjø hytte blir lagt ned.
  - 24. januar: Henrik Georg Schamvogel får en bevilgning til å drive som apoteker på Røros.
- 1835: I september besøker Kong Carl Johan Røros og gir 20 spesiedaler til de fattige.
- 1836: Nyttårsdag var kulden omtrent 40 minusgrader på Røros; *«I direktørboligen hamredes kviksølv i alle bekjendtes nærværelse til en 4 toms spiker og laa 2 minutter i den varme haand, førend det igjen blev flytende».*
- 1837: Røros-hytten brannherjet.
  - 5. november: Jubelfest i anledning reformasjonens innføring i 1537. Det samme året blir portrettet av Hans Olsen Aasen hengt opp i Røros kirke.
  - Nye jernporter fra kirka mot Kjerkgata.
- 1840: Den gamle smelthytta blir helt fornyet.
- 1842: Prest Aschenberg slutter som Verkets materialskriver.
  - 20. oktober: kobbertienden blir nå satt ned til bare 2%.
  - 12. november: Røros Sparebank blir opprettet.
  - Handelsprivilegiene til Røros Kobberverk opphører.

- 1843: Den gamle kobberhammerhytta brenner ned.
- 1844: Verkets 200-årsjubileum feires 18. august.
  - Verket bygger hytte i Folldalen.
- 1845: Prest og sogneprest på Røros, Svend Aschenberg, dør. Sønnen hans, personellkapellan Lauritz Aschenberg, dør også. Begge blir gravlagt samme dag.
- 1846, 1. juli: Det blir bestemt at kobbertienden for fremtiden skal bortfalle helt.
- 1848: Verket opphører med driften av Folldals gruver.
- 1850: Den første arbeiderforening, Thranitterforening, på Røros.
  - Krimkrigen som drar med seg høye kobberpriser.
- 1851: Innbrudd på bergskriverkontoret, hvor det blir stjålet 400 spesiedaler.
  - Nye jernporter mot Hiortkapellet.
- 1853: Anskaffelse av en enkeltvirkende sylindervindemaskin til maskinhuset på Røros.
  - Eidets hytte (Dragås) nedbrent og oppført på ny.
  - Verket overtar Must-godset på Singsås.
  - Kongelig resolusjon om å avholde et marked på Røros fra og med neste år. Denne Rørosmartnan skal holdes fra den nest-siste tirsdagen i februar og fram til fredag.
- 1854: Nye Solskinn skurf blir funnet av Hans Andersa Dahl. Blir i 1861 omtalt som Nye Solskinn gruve.
- 1857: Johan Mølmann Lysholm konstituert som direktør.
- 1858-70: Harald Hansteen direktør ved Verket.
- 1858: Eilert Sundts reiseberetning, «*Om Røros og omegn*».
- 1865: Røros kirke overdras av Verket til Røros kommune.
- 1866: Anskaffelse av en dobbeltvirkende sylindervindemaskin til det andre maskinhuset på Røros.
  - Den svenske kjemikeren Alfred Bernhard Nobel (1833-1896), finner opp dynamitt.
- 1868: Den 3. juni dør kjøpmannen på Røros, Magnus Engzelius.
  - Røros får sin første avis, «*Fjeldposten*», utgitt av boktrykker Halvorsen.

- 1870-71: Knud Hauan konstituert som direktør ved Verket.
  - Koksen mere i bruk ved smeltingen.
- 1871: Meteorologiske målinger (vær, vind, temperatur) på Røros påbegynnes.
- 1871-88: Jacob Pavels Friis direktør ved Verket.
  - Hytten på Tolga legges ned.
- 1875: Den 11. januar en kongelig resolusjon om nedsettelse av en kommisjon til undersøkelse av Røros Verks og statens innbyrdes forhold med hensyn til Verkets skogvesen.
- 1877: Rørosbanen som forbinder Bergstaden med Oslo og Trondheim blir anlagt.
- 1878: Kisdrift i Kongens gruve.
- 1879: Den 30. september blir Johan Petter Falkberget født av foreldrene Gunnhild og Mikkell Andreas Pedersen Lillebakken, på gården Trondalen i Rugldalen. Han dør den 5. april 1967.
  - Lovise-hytten i Folldal brenner ned. Driften nedlegges.
- 1880: Dynamitten tas mer i bruk i gruvedriften på Røros.
  - Leren Kromfabrikk nedlegges.
- 1883: Kirka får fire ovner. Innviet den 11. november. Dette var den første gangen kirka ble varmet opp.
- 1884: Frimurerlogen etableres på Røros. En av de mest kjente medlemmene på Røros var Johan Falkberget (1879-1967).
- 1885-86: Anlegg av Kongens gruves bane til Nyplassen.
- 1886: Streik ved Verket.
  - Orvedalslinja blir åpnet.
  - Bladet Fjeld-Ljom blir opprettet.
  - Den 1. juli var det uroligheter blant gruvearbeiderne i anledning av at Verket ville ha arbeidstiden til fredag middag.
  - Arvedals gruves stoll blir forbundet med et gjennomslag med Kongens gruve.
- 1887: Sulitjelma kobbergruver på begge sider av Langvatnet kommer i drift.
  - Eidets hytte legges ned.
  - Den første bessemering ved Røros smeltehytte.
  - Leting etter pyritt begynner ved Kongens og Sextus-gruvene.

Viktige årstall for Bergstaden Røros og Kobberverket

- 1888: Den 7. juni brenner smelthytta ned og oppføres igjen samme året (oktober).
  - Verkets administrasjon overtas av Central-kommisjonen med hyttemester Andr. Holmsen som formann.
- 1890: Kirka får nytt orgel.
- 1894: Verkets 250-årsjubileum 18. august.
  - Bladet «Dovre» begynner å komme ut på Røros.
- 1895: «17. mai-konflikten» ved Verket.
- 1895-97: Emil Knudsen direktør ved Verket.
- 1896: Kuråsfossen kraftstasjon som blir anlagt av Verket står ferdig.
  - Det første offentlige arbeidsreglementet for arbeiderne ved Verket.
  - Taubane fra Muggruva til Tyvollen blir bygd.
  - 10. desember: Den svenske kjemikeren Alfred Bernhard Nobel (1833-1896) dør i San Remo, Italia.
- 1897: Hyttarbeidernes og gruvearbeidernes foreninger dannes.
  - Bergmannsgata (Storgata) på Røros får elektrisk gatebelysning.
- 1897-1902: Per Larsson direktør.
- 1899: En taubane mellom Muggruva og Tyvold blir anlagt.
  - Den første tariffoverenskomst med arbeiderne.

1900-tallet

- 1900: «*Litjstreiken*» i juni-juli. Hyttarbeidernes og gruvearbeidernes fagforening blir stiftet.
- 1901: Storstreiken den 23. mars, som varte i 9 måneder på Røros.
- 1903-11: Kabeltransport mellom Storwartz gruve og Kobberverket starter.
  - Alfred Getz direktør ved Verket.
  - Taubane fra Storwartz til Smelthytta på Røros.
- 1904: Utvendig oppussing på kirka. Kvadermalingen fjernes. «*Sommeren blev der foretatt en større oppussing av Røros kirke. Den gamle kalkpuss blev bortmeislet og erstattet med cement 'soplimpuss' og kirkens tak blev tjæresmurt*». Flisene i våpenhuset ble lagt (på begge sidene av midtfeltet er det sementgulv), mens flisene i skip og kor er fra 1915. Søyleradene langs skipets vegger og på begge sider av inngangsdøra ble revet ned og fjernet (muligens allerede før 1904).
- 1906: Partisipantskapet omdannes til A/S Røros Kobberværk.
  - Det opprettes et arbeiderblad, «*Mauren*», senere kalt «*Arbeidets Rett*».
- 1910: Taubane fra Kongens og Sextus-gruven til Harborg jernbanestasjon.
  - Same-bladet «*Waren Sardne*» begynner å komme ut på Røros (det fantes på dette tidspunktet fem aviser som kom ut samtidig på Røros: «*Fjeldposten*» (1868), «*Fjeld-Ljom*» (1886), «*Dovre*» (1894), «*Mauren*» eller «*Arbeidets Rett*» (1906) og «*Waren Sardne*» (1910)).
  - Det gamle tårnuret i Røros kirke blir fjernet og et nytt ur laget av urmaker Syrstad fra Steinkjer blir satt inn.
- 1911: Streik ved de fleste norske bergverker, deriblant Røros.
- 1912: Det blir besluttet å anlegge et elektrisitetsverk for Røros med drivkraft i Røstfossen.
- 1914: To forkobrete lysekroner og fire kobberlampetter tegnet av arkitekt Harald Aars kommer på plass.
  - Det gamle orgelet kommer tilbake fra lagring på Norsk Folkemuseum og gjeninnsettes over alteret.
  - Gulvet i alterringens alterparti blir fornyet.
  - Abildgaards epitafier blir flyttet fra sakristiet og til høyre for alteret.
  - Gulvet i kirkens hovedrom blir dekket med hollandske rød-brune riflede fliser lagt på betong, etter Johan Meyers råd.

- Ny døpefont av kleberstein og marmor. Gitt som gave til kirka av Frk. Karen Dahl (født på Røros 1850 - død i Trondheim 1928).
- 13. januar: Gradestokken måler minus 50.3 grader. Dette er den kaldeste offisielle målingen siden meteorologiske målinger på Røros tok til i 1871.
- Fattighuset på Røros blir stengt.

- 1914-18: Den Første Verdenskrigen. Rekordinntekter, stort utbytte og store avsetninger.

- 1915: De gamle ovnene i kirka blir fjernet og dampsentralvarme blir installert.

- 1916-27: Eigil Lorck administrerende direktør.
  - Lockout i bergverksindustrien.

- 1919: Muggruva blir nedlagt.

- 1923: Aasengården, 6 bygninger i Solbergrekka øverst i Kjerkgata, Pers-Stuggu på Flanderborg (senere flyttet til Sleggveien) og Per-Amundsagården i Storgata fredes av Riksantikvaren som de første bygninger på Røros. Disse 9 bygningene sto på en liste på opprinnelig 46 bygninger som ble foreslått fredet av læreren Anders Rasmussen Prytz 3 år tidligere.

- 1925: De første flotasjonsforsøk.

- 1926: Røros herred deles i fire kommuner (Brekken, Glåmos, Røros og Røros landsogn).
  - Flotasjonsanlegg ved Storwartz.

- 1927-29: C.W. Carstens driftsleder. Stillingen som adm. direktør oppheves.
  - Den første statsstøtte.

- 1929-32: A. Kvalheim driftsleder ved Verket.

- 1930: Røros Museumsforening blir stiftet med formål å bygge opp et museum på Røros. Et område rundt Doktortjønna blir kjøpt opp og flere bygninger flyttet til området. I 1957 stod et samlingsbygg med utstillinger og magasin ferdig. Foreningen skiftet etter hvert navn til Røros Museums- og historielag og drev museet fram til Stiftelsen Rørosmuseum ble opprettet i 1991.

- 1930-32: Moderne flotasjonsanlegg ved Nordgruvene med statsgaranti på et lån på 550 000 kroner.

- 1932-36: Birger Solberg driftsleder.

- 1933: Den første Bergmannsdag på Røros 6. august.
- 1934: Den 7. mai flommer Hyttelva over.
- 1936: Malmføringen som skulle bli til Olavsgruva blir oppdaget.
  - K.L. Bøckman driftsleder ved Verket.
- 1937: Kronprins Olav og kronprinsesse Märtha besøker Røros og Storwartz gruve.
- 1938: Storbrakka på Storwartz herjes av brann 26. november.
- 1940: Røros Tweed etableres.
- 1940-45: Den Andre Verdenskrig. Vanskelige forhold. Okkuperende styrker forlanger økt produksjon.
- 1941: Taubanen fra Muggruva blir flyttet, slik at den nå går fra Storwartz til Røros.
- 1946: Brann på Storwartz.
  - Fattighuset på Røros blir revet.
- 1953: Smelthytta brenner ned igjen og blir etter dette nedlagt. Kobberet blir sendt til Boliden i Sverige for smelting.
- 1959: Det blir startet et omfattende og systematisk undersøkelsesprogram med elektromagnetiske målinger fra fly over hele Rørosområdet.
- 1962: Viserne på tårnuret til kirka blir forgylt. Pussbåndet fra 1904 rundt vinduene hugget vekk. Restaureringskonsulentens rapport (Finn Krafft). Utvendig: «*Fått igjen sine kalkhvite vegger, pusset 'for hånden'. Alt utstyr, bånd, hjørnekvadre o.a. ble behandlet med nesten sort, blålig mineralitt. Treverket nordvest- og sydtilbyggene, vinduene samt hovedportalen ble malt med de samme to farger. Viserne på tårnurene ble forgylt.*» Innvendig: «*Grå, grove gardiner i alle pulpituråpninger, untatt i kongestolen hvor gardinene er i brun-rød velour. Grå løpere i skipets ganger.*»
  - Røros kapell blir bygd bak den nåværende kirken (over den øvre kirkegården). Byggverket er et rundt kapell i betong og har 220 plasser. Arkitekt er Erik Guldaahl.
- 1965: Den 5. juli avdukes monumentet over Bergmannen og hans Hustru på plassen der Fattighuset på Røros sto fram til 1946.
- 1967: Den 5. april dør Johan Petter Falkberget (Lillebakken), vel 87 år gammel. Omtrent 2 000 mennesker er tilstede i Røros kirke ved

begravelsen hans.

- 1971: Den 7. oktober drukner fem mann på Femunden under elgjakt. De omkomne er Arne Mikkelsen, Eivind Mikkelsen, Rolf Engzelius, Petter Magnus Sevatdal og Sverre Dahl.
- 1972: Olavsgruva blir lagt ned på grunn av for liten lønnsomhet.
- 1973: Leting etter sink begynner ved Lergrubbakken.
- 1975: Smelthytta brenner ned nok en gang.
- 1976: Olavsgruva blir i forbindelse med Bergmannsdagene på Røros tatt i bruk som museumsgruve.
- 1977: Røros Kobberverk A/S erklærer seg selv for bankrott og legges ned, etter 333 års drift (1644-1977).
  - Lergrubbakken gruve blir lagt ned samtidig med Kobberverket.
- 1979: Olavsgruva som turistobjekt blir åpnet av daværende statsminister Oddvar Nordli.
- 1980: Bergstaden Røros blir med på UNESCOs World Heritage List (verdens natur- og kulturarv).
- 1981: Gruvemuseet blir åpnet av Kong Olav V. Får det offisielle navnet «*Kronprins Olavs Gruve*».
- 1986: Killingdalsgruven, den dypeste i området (ca. 1 430 m), blir lagt ned (var på slutten ikke eid av Kobberverket).
- 1988: Smelthytta bygges opp på nytt etter brann.
  - 16. august: Peder Hiorts Stiftelse feirer 200-års jubileum.
- 1990: Stiftelsen Rørosmuseet flytter inn i lokalene i den nyoppbygde Smelthytta.
- 1992: Den 29. oktober blir Røros Kobberverks firmalogo, som består av feisel, bergsjern og venussymbolet, offisielt valgt for å symbolisere Røros i kommunens våpenskjold.
- 1994: 350-års jubileum av Bergstaden Røros (1644-1994) den 26.-28. august.
- 1994-96: Restaurering av det gamle barokkorgelet (bygd 1742) i Røros kirke.

Viktige årstall for Bergstaden Røros og Kobberverket

- 1996: Oppstart på Uthusprosjektet på Røros. Dette har pågått kontinuerlig siden.
- 1998-2002: Irgensepitafiet tas inn til konservering og restaurering.
- 1999: Både Morten Henriksens *Magnetisörens Femte Vinter* og NRKs julekalender *Jul i Blåfjell* spilles inn på Røros.

2000-tallet

- 2003: Den 18. - 22. februar avholdes den 150. Rørosmartnan.
- 2004: Restaurering av tårnet på Røros kirke. På Stortingets spørsmålsside om kommentar til bidrag for restaureringsarbeider, kan man lese følgende: «*Røros kirke rangeres blant de 10 viktigste og mest verdifulle etter-reformatoriske kirkebygg i landet (...) I Nidaros bispedømme står Røros kirke i en særstilling og kan i flere sammenhenger kun sammenlignes med Nidarosdomen.*»
- 2006: Hjemmesiden bergstaden.org publiseres den 23. august.
- 2007: Den 14. april blir et nytt losjebygg tatt i bruk for Frimurerne på Røros - St. Johanneslogen Morgenstjernen.
  - 11. juni: Den ny-restaurerte 1 300 meter lange taubanen mellom Olavsgruva og Storwartz gjenåpnes.
  - 21. august: Røros kommune får tilsagn om 72 millioner kroner i et rentefritt lån fra staten. Pengene skal brukes til oppussing av Røros kirke.
- 2008: Den 8. april blir utvidelsen av Røros verdensarvområde (området skal utvides fra 2 kvkm til 6 000 kvkm) innskrevet på Norges tentative liste for UNESCOs verdensarv, sammen med blant annet Svalbard og Jan Mayen. Det er foreslått at navnet på den utvidete verdensarven skal være «*Røros bergstad og cirkumferensen*».
  - 27. juli: Gradestokken på Røros viser 30.7 varmegrader. Det er første gang det er registrert over 30 grader siden offisielle målinger tok til i 1871.
  - 1. september: Røros kirke stenges for oppussing.
- 2009: Den 27. til 29. mars avholdes del 2 av NM i Ski på Røros, med langrenn langdistanser og lagsprint.
- 2010: Den 1. august blir den eksisterende verdensarven utvidet til å omfatte kommunene Røros, Tolga, Os, Engerdal og Holtålen. UNESCOs internasjonale verdensarvkomité valgte altså å utvide området til å gjelde hele den gamle cirkumferensen til Røros Kobberverk.
  - 12. desember: Røros kirke gjenåpnes etter oppussingen som har ført til at kirken har vært stengt i over to år. Åpningen skjer kl. 12:12, under julemarkedet på Røros, med en høymesse der de liturgiske elementene blir båret inn i kirken igjen.
- 2012: Den 8. februar blir Røros Kobberverks arkiv tatt opp på listen over Norges Dokumentarv. Det godt bevarte arkivet gir unik dokumentasjon om Røros Kobberverks økonomiske, tekniske og sosiale historie, om bygningshistorien og den særpregede kulturen som vokste fram i bergstaden.

- 1. oktober: Arbeidet med monteringen av det nye orgelet til Røros kirke begynner, og forventes å være ferdig til 1. desember. Orgelet ankommer Røros i form av 33 000 deler og fem tonn materialer. Det er firmaet Ryde & Berg fra Fredrikstad som leverer orgelet og som setter det opp og stemmer det på Baronlemmen. Det nye orgelet er på 33 stemmer og inneholder tilsammen bortimot 2 000 piper, fra bare knapt én centimeter i lengde opp til fem meter. Prisen er ventet til å bli oppimot 7.5 mill kroner.
- 2013: Den 5. januar holdes det en orgelkonsert i Røros kirke for å innvie det nyinnkjøpte hovedorgelet.
  - I mai begynner arbeidet med utskifting av takspån på Røros kirke. Omtrent 1 000 av totalt 63 000 takspån skal byttes ut og dette er den første gangen takspån byttes på Røros kirke. Spona har en lengde på 18 tommer og trevirket som spona ble laget av var stokker med en diameter på 40-50 centimeter. I tillegg står årringene på tvers i spona, slik at treet både tar opp og kvitter seg med fukt på beste måte. Etter utskiftningen blir spona dekket med et lag av tjære som er blandet med trekull. Deretter kommer mer kull og sand på toppen. Det vil gå med 2 000 liter tjære, og nesten like mye kull i år.